

እዩ።ሃለሉያ ትብል ደርፉ ብ200 ዝኮና ቋንቋት ተደሪፋ እዩ።

'ሕይወት ተስፋ ኣልቦ።ብዙሕ ጓሂ፣ተስፋ መቁረጽ ነገራት ዘለዎን ልዑል ተስፋ፣ዘልኣለማዊ ፍቕሪ፣ዓሚዮቕ ፍቕርን ሃንቋን ሃረርታን ዝሓቕፈት እዩ።' ከብሉ ኣርኣያ በላይን ኮህንን ይኣምኑን ይሓሰቡን ነይሮም እዮም።

እቲ ዝተረፈ ባዕልኩም ወስኽሉ።ትፈልጥዎ ታሪኽ እዩ።ግና ንኣዚያ ዝፈትዎ ድምጹ ሰሚዑ ዘይመንዎ ሓብሓብን ኩሰኳስን ቋንቋን ስነ ጽሑፍን ትግርኛ ዝኮነ በሃር ኣርኣያ በላይ ንምዝኻር ካብ ዝብል እዩ።ደሃይ ደቁ ዘለኹምውን፡ ገለ እስከ በሉና ኢኩም።"

ሓደ ኣብ ኣሥመራ ዘሎ፡ጋዜጠኛን ስነ ጥበበኛን ምስ ጥቡብን ጠቢባን ቕርባት ብምህላው፡ብዛዕባ ኣርኣያን ስነ ጽሑፍን ሕቶታት ኣቕሪቡሉ ኔረ።ንሱ ድማ ነዚ ዝሰዕብ መልሲ ካብ ዝሃበኒ ቆንጨቢ ኤቕርቦ ኣለኩ።

"እንታይ ዓይነት ድርዳር ሕቶታት ድኣ ኣዝኒብካለይ። ብዝኾነ፡ ጦብያ ፈላሚት ስነ ጽሑፋዊት ስራሕ ዝብል ምህሮ ኣዲብና። ሓደ ዛንታ'ውን ከምኡ ክትበሃል ይክኣል- ድሒሩ ዝመጸ እዩ። ኣብታ ኣለምስገድ ተስፋይ ዝጸሓፋ፡ ስነ ጽሑፍን ስራውን ኣማዕባብልኡን ትብል መጽሓፍ ከምኡ'ውን ሓው ሰለሙን ምስላ ንልቦና ትግርይና ብዝብል ዘሕተማ ድርሰት ብሰፊሕ ተዘርዚሩ ኣሎ።

ሓያለ ደረሰቲ ብዓይነትን ብዝሕን ንምዕባዩ ግደ ከም ዝነበሮም ኣይከሓድን። ኣብ 40ታት ጋዜጣታት ዘሕትሙ ዝነበሩ ጸሓፍቲ እምነ ማይል ምዃኖም ኣይከሓድን። ዋዕላ ቋንቋን ስነ ጽሑፍን ዝመርሑን ዝተሳተፉን'ውን፡ ኣብቲ ህንጻ ዘይቀሊል ኣስተዋጽኦ ኔሩዎም። እቲ ኣብ መጀመርያ 1950ታት ዝነበረ ማተደ ማለት ማሕበር ተዋስኦ ደቀባት ከምኡ ማምሃልን ማሕበር ምምሕያሽ ሃገራዊ ልምድን ማትኣን'ውን ኣቃሊልካ ዝርኣ ኣይኮነን። ከም በዓል መምህር ሙሳ ኣር። ኣርኣያ በላይ፣ መምህር ይስሓቅ ዮሴፍን ካልኣት'ውን ዓቢ ግደ ተጻዊቶም።

...ብዙሕ ነገር። ጎረቤትና እዩ ዝዛውቱ።ኣብ ማይተመናይ ጎደና 805'ዩ። በዓልቲ ቤቱ ኣበባ እያ ትበሃል። ሰልሰተ ኣዋልድ ሓደ ወዲ ወሊዱ። ከባቢ እንዳ ሳዕሪ ኣርባዕተ ኣስመራ እዩ ዓብዩ። ፍኖተ ብርሃን ይመላለስ ኔሩ። ቅድሚ ጋዜጠኛ ምዃኑ፡ መምህር ተቐጺሩ። ኣባል ማትኣ ኮይኑ'ውን ሰሪሑ። ንፉዕ ገጣማይን መራሕ መደብን ምንባሩ ዝተፈልጠ እዩ። ንዘርኣይ ደረስ ባንድ'ውን ኣላልዩዎም እዩ። ነዊሕ ድኣ ኣይገበረን እምበር። ሓንቲ ካብ መሰጥቲ ማእከላይ ልብወለድ ዛንታኡ- መን እዩ በደለኛ እዩ። ብዘይካ'ዚ ካብ ኣሰናዳኢ ቦርድ መጽሔት ኣስመራ እዩ። ኣርኣያ በላይ- ጋዜጠኛ፡ ደራሲ፡ ተዋሳኣይ፡ ገጣማይን መራሕ መደብን ኔሩ።"

በዚ ደኹን በቲ፡ ማትኣ ኣብ ኣዲስ ኣበባ ኣብ 4 ዞባታት፡ ኣብ ናዝራት፡ ኣብ ወንጂ፡ ኣብ ድራዳዎ፡ ዘሰላሰሉት ናይ ማእከላይን ምብራቕን ኢትዮጵያ መደብ ዕዮኣ ፈጸማ፡ ንጽባሓቲ፡ ሰኔይ 2 ጥሪ 1967፡ ኣባላታ "ወርሒ ወጸት፡ ሰለል ንዓይይ!" "ሕውይየ በዚኣ ገርካ ነስመራ - ንዓሰብ - ጥውይ!" "እቲ ገዛና ዓቢ ህድም፡ ንተዓዛቢ ዝገረጥ፡ ልጅ ኣማረ ኸልኪሎም ..." ዝብሉ ዜማታት እናዘመና፡ እውቶብሰ ጐሽ-ጐንደር ተሳፊሮም ብእኮርድዮን እናተሰነዩ ካብ ክልል ኣዲስ ኣበባ ወጺኦም ኣብ ባህርዳር ሓደና።

- ንጽባሓቲ 3 ጥሪ 1967፡ ወጋሕታ ኣባላት ማትኣ ኣብ እንዳ በረምበራስ በላይ ተሰማ (ኣቦኡ ንኣርኣያ፡ ጸሓፊ ማትኣ) ኣብ ዝተዳለወ ቕርሲ ድሕሪ ምስታፍ፡ ምስቶም ብዓቢ ኸብሪ ምስ ሕቋፍ ዕምባባታት ዝተቐበሉዎም ኤርትራውያን ተመሪፍ ፖሊቲካኪ ባሕርዳርን ካልኣት ኣብኡ ዝቐመጡ ኤርትራውያንን ብሓባር ኮይናም ድሕሪ ምጉዓ ስም ብእምኡ ከተማ ጐንደር ኣተወ። ንምሽቲ ኣብ ጐንደር

ኣርኣያ በላይ፡ኣብ ዕዳጋ ዓርቢ ኢዩ ተወሊዱ።ብእኒ መምህር ርእስ ደብሪ ዑቕባ እንድርያስ ዓሰቡ ብርሃን ትምህርቲ ከም ዝፈለሞ ብዙሓት ዓባይቲ ነገሮሙኒ ኢዮም።ሕምባሻ እናሸጠ ንስድርኡ ይሕግዝ ምንባሩን ኣብ ቤተ ክርስትያን ምምልላስ ምሒር ዚፈቱ ፍቱው ቆልዓ ኩይኑ ከም ዝገባዩ ፈለጥቱ ኤዘንቱወ።

ኣብ ቋንቋ ትግርኛን ጥቡብን ዓቢ ጽልዎ ዝነበሮም፡ደቁ ሰፈሩ ዘይነዓቕ ጽልዎ ይሕዲሮሙሉ ኢዮም።እንተላይ እታ ኣብ ዓዲ ቐይሕን ሰገነይትን ከም ዝገባዩት ዝንገረላ ወላዲት ኣዲኡ፡በዓልቲ ዓድዋ-ኣብ ጥበባዊ ሕይወቱ ዝዘፍ ግደ ገይራትሉ ኢያ ከብሉ ዘዋግዑኒ ኣለዉ። (እዞም ሰብ ዕድመ ጸጋ ካብ 50 ክሳብ 105 ዝዕድሚኦም ኢዮም።)

ወላዲ ኣቡኡ፡ጎጃመታይ ኢዮም።ኣርኣያ በላይ ብቐተልቲ ነፍሲ ብዝተቐትለ፡መርእድ ተነገርዎም፡ካብ ባህርዳር ከምዘመጹ ዝዝኸሩ ኣለዉ ኢዮም።ኣባላት ማትኣ ኣብ ኣዲስ ኣበባን ካልኣት ከተማታትን ሙዚቃዊ ምርኢት ኣርኣያ፡ናብ ከተማ ባህርዳር ብዝኸደት፡ኣብ ቤት እንዳ በረምበራስ በላይ ተሰማ ከም ዝቐረሰተ፡መምህር ኣስረስ ተሰማ ኣብ ጽሑፍም ኣሰፊሮም ኣለዉ።

ኣባይ በላይ ሓንቲ ዓይኖም ጉድእቲ ኢያ ኔራ።ጎጃማ ኢዮም።ቆርባት ይሸጡ ኔሮም።ኣደ፡ኣርኣያ ኣዚየን ጽብቕቲ ኢየን።ኣብ ሰገነይቲ ዓብዮን ጓል ዛታ ኢየን።ኣርኣያ ድማ ናይ ኣዲኡ ወሲዱ፡ቆንጆ ኢዩ።ንሱን ሰበይቱን ብቁርባን ኢዮም ተመርዒዮም።እንዳ ዑቕባ እንድርያስ ደሓር ኣስኳላ ቪቶሪያ ክመሃር ትዝ ይብለኒ ኢዩ።ምስ ኣያ መስመር፡ ኣቦ ኤልያስ ዋጣን ደቂ ዕዳጋ ዓርቢ ጽብቕ ቕርባትን ፍቕርን ነበሮም..." ከብሉ ወዲ 106 ዓመት ኣባይ ጸጋይ ሓጎስ ኣውጊዖሙኒ ኢዮም።

ስነ ጥበባኛ ሃብቶም ሃይለ፡ አብቲ ምስ ሊንን ዝግበሮ ቻለ መጠይቕ ብዛዕባ ኣርኣያ በላይ፡ኣብ ዝዳህሰሱ ዛዕባ ከምዚ ቢሉ ኔሩ'ዩ።

“ከም በዓል ግራዝማች ኣለማዮ ካሕሳይ፡ ኣርኣያ በላይ፤ ጀንደ ወዲ ፈራዳይን ክልኡትን ዝኣመሰሉ ኣበሰርቲ ኔርምን ኣለዉን፡ ብዛዕባኦም እንታይ ትዝክሮ ኣሎካ፤ ካባኣቶም ገለ ዝጸለወካ ይህሉ ዩ።

ኩላቶም ቡብዝነብሮም ዓይነት ኣቀራርባ፡ ኣብ ዘዝተዋህበ ግዜን፡ ኣዝዮም ክድነቕ ዝግብኦም ስነ-ጥበባዊያን፡ እቶም ብሂወት ዘየለዉ ኔርም፡ እቶም ብሂወት ዘለዉ ከኣ እዮምን። ብቐንዱ፡ ግን እቶም ቀዳሞት፡ በዓል ግራዝማች ኣለማዮ፡ ኣርኣያ በላይ፡ ንጉሰ መንሰዓይ ንካልኡትን ምስ በዓል ጀንደ፡ወዲ ፈራዳይ፤ ሃብቶም በየነ (መጺጽ)፤ ኣነን ካልኡትን ዝነበርናሉን ይፈላለ እዩ።

ኣነ ብፍላይ ካብ'ዞም ዳሕረዎት ብቐረባ ዝፈልጦም መሳርሕተይ ስለ ዝኾኑ፡ ካብ ኣቀራርባኦም ብዙሕ ተማሂረ እዩ። ቀንዲ ንዓይ ዝመሃረኒ ግን፡ ኣፈወርቂ ኣብርሃ እዩ። ኣፈወርቂ፡ ኣብ ሓይልታት ወዲ መስርዐይ ኔሩ።

ድሒሩ ከኣ ኣብ ጉጅለ ባህሊ ብርጌድ 23 ሓላፊዮይን፡ ናይ መድረኽ መራሒን ኔሩ። ንሱ፡ ኣብ ናይ ሸዑ ሶቪት ሕብረት ብስነ-ቅመም ተመሪቐ ናብ ሜዳ ዝኣተወ'ኳ እንተ ነበረ፡ ኣብ ስነ-ጽሑፍን ናይ መድረኽ ኣመራርሓን ጽብቕ ክእለት ኔርዎ። ብዛዕባኡ ሓዲ ካብ ዝዝክሮ ነገር፡ መደብ ክውድብን፡ ከም ገለ ኣብ መንጎ ምርኢት ዘይሓሰብካዮ ዕንቅፋት ምስ ዝርከብ ከኣ፡ ሓዲ ነገር ናይ ምምሃዝ ክእለት ኔርዎ። ካልኣ ብዛዕባ ቀዳሞት፡ ዋላ'ኳ ብዕድመን መደባቶምን ክርኢ ዝበቐዕ እንተ ነበርኩ፡ ኣብ ከተማ ስለ ዘይዓበኹ፡ ብኣካል ኣብ መድረኽ ንክርእዮም ኣይበቓዕኩን።

ንኣርኣያ በላይ ግን፡ ድምጹ ኣብ ሬድዮ እሰምዖ ኔረ። ብጣዕሚ ዝምስጥ ናይ ኣዘርራርባ ቅዲ ኔርዎ። ተቐቲሉ ዝብል ዜና ኣብ ሬድዮ ምስ ተቐልሐ ከኣ፡ ብጣዕሚ ሓዘኒ። ብምሟቱ ዝህኹሉ ናይ ፈለግ ስነ-ጥበባዊ ድማ ኔሩ። ድሒሩ፡ “ኣርኣያ በላይ ዘቕትል ገበን ኣይነበሮን” ዝብል ዘረባ ተደጋጊሙ ተሰሚዑ'ዩ። ኩሉ ሳዕ ከኣ ዘቕትል ገበን እንተ ዘይኔርዎ'ስ፡ ናብ ምቕታል ዘይተመጣጠሩ ኔርዎ እንተ ዝኾኑ እንታይ ኔርዎ' እብል። ምኽንያቱ፡ ምስ ኣርኣያ በላይ ብዙሕ ክእለት ተቐቢሩ እዩ። ብዓቢኡ ድማ ሂወቱ!!”

ሰ. ዓለርተ ጸናጹ ቀቲለ
“ዓለ ሰዓድ ባና (በቢ) ካብ 1940 ጀሚሩ ብዘይ ወረቓት፡ ብዘይ ፒሮ (ርሳስ)፡ ጽሑፍ ከዩንበበ፡ ዝተነገሮውን ከይጸሓፈ፡ ዓሚቶ ምስትምቓር ፍርያት ስነ ጥበብ ዝሓትት ዋዛታት ምስ ቁም ነገር (መ-ዚቃዊ ድራማታት) ዘቕርብ ዝክበረ፡ ብብቕዓት ቅርጺ ኣካላቲን፡ ምንቅስቓሳቲን፡ ከእለቲን ምልእት መድረኽ ፈጠሩ ከሳብ 1970 ንኢርትራውያን ኣፍቀርቲ መድረኻዊ ስነ ጥበብ ብእዋኑ ዘዕገበ፡ ዘይርሳዕ ስነ ጥበባዊ እዩ። ኣብ ዕድሚኡ ካብ መንጎ ዘቐረበን ስራሓት ዋዛ ምስ ቁም ምገር፡ እታ ብመሃዝቲ፡ ልቢ ተዓዘብቲ ዝተንከፈት፡ እዚ ዝሰዕብ ትሕዝቶ ነበረ።
ዓለ ሰዓድ ባና ኣብ መገዲ ምስ ኣርኣያ በላይ ጉፍን ጉፍ ተረኸቡ፡ ሰላም ምስ ተበገሉ ኸእ፡
ኣርኣያ ሰላም ዓለ ከመይ ኢልካ ውዲልካ?
ዓለ ሎሚ ጸናጹ በዚሓም ውዲሎም፡ ኣሸጊሮመና።
ኣርኣያ እወ ሓቕኻ፡ እዚ ወርሒዚ ወርሓቶምዩ
ዓለ እወ ዓመታምዩ፡ ግና ሎሚ ዓለርተ ኸብኣቶም ቀቲለ።

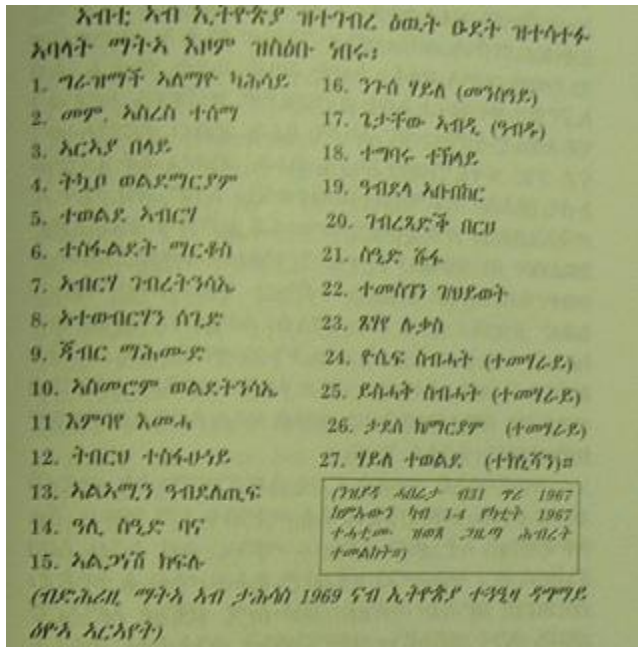
ኣርኣያ ሎምስ ከኣ ኔርካ ኔርካ ጸናጹ ኣብ ምቕታል ኣቲኻ።
ዓለ እወ ደገርምዮ፡ ካብቶም ዝቐተልኩዎም ጸናጹ እቶም ሽዱሽቲ ተባዕትዮ ኢዮም፡ እተን ኣርባዕተ ድማ ኣንስትዮ ኢየን።
ኣርኣያ ዓሕራዩ ገደደ! በልባ፡ ጸናጹ፡ ደቀቕቲ ፍጥረት ተባዕትዮን ኣንስትዮን ምኻናም ብኸመይ ፈሊጥኻዮም?
ዓለ ከመይ ዝብል ሰባም፡ እተን ኣንስትዮ ኣብ መስትያት ናይ ገጽ ቀቲለየን።
ኣርኣያ ሃዩ!
ዓለ እቶም ተባዕትዮ ድማ ኣብ ጥርመ-ዝ ዊስኪ ቐቲለየም።
ኣርኣያ እዋይ! ኣንታ ንሸኽሰ ዘይትብሉን ዘይትገብርን የብልኻን፡ እጥ ኸኣ ጸናጹ ኣብ ናይ ገጽ መስትያትን ኣብ ዊስክን ስለዝቐተልኻዮምሲ ተባዕትዮን ኣንስትዮንዮም ትብል! እንታይ ማለትካ ኢዩ? እንታይ ማለትካ ኢዩ ትብል! ሕጂውን ተባዕትዮን ኣንስትዮን ምኻናም ብኸምኡዮ ፈሊጠዮም እብልካ ኣሸኹ።
(ሸዑ ኣርኣያ፡ ገጽ ናብቶም ተዓዘብቲ መለሱ)
ኣርኣያ ክቡራን ተዓዘብቲ፡ ዓለ ሰዓድ ጠቓሚ ኣስተምህሮ ኢዩ ሂቡና። ዋዛ ምስ ቁም ነገር ዝብሃል ናይ ኣቦታትና ምሳል ኸምዚ ኢዩ ኔሩ። ዓለ፡ ነተን ኣርባዕተ ጸናጹ ኣንስትዮ ምኻንን ብኸመይ ፈሊጠውን? ገለ ኹብ ደቀንስትዮ ኣሓትናን ኣዲታትናን ካብ ተፈጥሮኣዊ መልክዕን ንላዕሊ ካልእ መልክዕ ዘሎ መሰሉውን ሰብ-ሰርሖ መልክዕ ክውንና ክብላ ብሰብ-ሰርሖ መማላኸን፤ መልክዕን ክጸጋግና ወይ ክጸይቓ ጊዚኣን ኣብ መስትያት ስለ ዘሕልፍኡ፡ ነተን ኣንስትዮ ጸናጹ ኸኣ ኣብ መስትያትዮ ረኺቡውን። ነቶም ሽዱሽቲ ተባዕ

ኸቡራት ኣንብብቲ፡እቲ ወዝቢ ምምስሳል እዞም ዓበይቲ ናይ ጥበብ ሰባት ዘንቐሎ ጉዳይ ምኳኑ ሓቢረ ኢዩ።ግና ካብ መቐርብ ንመን ትቐርብ ዝበሃል ኣበሃህላን እቲ ብዙሕ ክዝረቡሉን ክጸሓፈሉን እናተገብኣ ኣቃልቦ ዘይትውሃቦ ኣርኣያ ክገብር ኢዩ።

ኣርኣያ፡ብዝተፈላለዩ ምኽኒያታት ብፍላይ ድማ፡ ‘ኣንቲ ኢትዮጵያ’፡ ወይ ድማ ንሕብረት ማሕበር ፍቕሪ ሃገር ጎረርኡ ኣስሒሉ፡ብቲ ከም መ-ዚቃ ዝጥዕም ድምጹ ብምስባቡን ብምጉስጓሱን፡ከም ገበን ተቆጶሩ ብቐንጸልቲ ዝተቐንጸለ ዉሩይ ጋዜጠኛ ግዳይ ከወይኑ ኢዩ።ኣርኣያ ብዝሞተ፡ቋንቋ ትግርኛ ሞይታ! ዝበሉ ሓሸከት ኢዮም።ሞት ኣርኣያ ከም ሞት ቋንቋ ትግርኛ ምሕሳቡ፡ መመሊስካ ክትሓሰቦ ከለካ እማኖም ኢዮም ኢካ ዘብል ኢዩ።

ብዛዕባ ኣርኣያ በላይ ካብ ዝሓተትኹም 150 ዝኸው ሰባት፡ነዚ ሓሳብ ዝርዕሙ ኢዮም፡፡ከም ሓደ ቤተ-ንባብ ዝተቐጸለ ዓይነት ዝመስሎም ድማ ኣይሰኣኑን ኢዮም፡፡መምህር ገረዝጊሔር ሓደ ኢዮም፡፡እታ ወይዘሪት ኤርትራ ኩነ ወይዘሪት ትግራይ ዘበለት፡ሎሚ ወ/ሮ ስላሰ ረዳ ተኩነ፡ምስ ኣርኣያ በላይ ኣብ ሲቪል ኣቪቭን ከም መሳርሕተን ምንባሩን ዝነበሮ ስነ ምግባርን ክእለትን ኣልዒለን ኣይጸግባን ኢየን፡፡ኣብ ፊደዮ ኣሥመራ ዝነበሩ ጋዜጠኛታትን ቴክኒሻናት ድማ ተመሳሳሊ ሓሳብ ኢዮም ዝህቡካ፡፡ላዛ ትግርኛ ከም ሓዋዝ ስንቕ፡ንሕልና ገይሩ፡ኣብ ሕልና ብዙሓት ዝቐረጸ፡ኣርኣያ በላይ ኢዮ ዝብሉ ቁጽሮም ይገርመካ ኢዮ፡፡

ወ/ሮ ጽገ በዓልቲ እንዳ ኣባገሪማ ኢየን፡፡ኣብ ኣሥመራ ከባቢ፡ኪዳነ ምሕረት 17 ዓመት ተቐሚጠን ኢየን፡፡ጎረቤት እታ ኣዚያ ፍልጥቲ ከራሪት ኣበባ ኣጽብሃን መቐርብን ኢየን ኔረን፡፡ንድምጺ ኣርኣያ ዓሚ ብዘስማዕኹወን ብንብዓት ገጸን ተሓጺቡ ኢዮ፡፡

ንሰን ምስ ኣርኣያን ድምጹን ፍሉይ ፍቕርን ተዘኸሮን ኣለወንዮ፡፡ ኣሥመራ ኣትዮን ኣዋርሕ ከይገበራ፡ኣርኣያ ብምቕታሉ መሪር ሓዘን ይስመዐን ኢዮ፡፡ እቲ ጣዕሚ ትግርኛ፡ላዛ ይገብረሉ ኢዮ፡፡እዱብን ክብረቱ ዝሓለወን ኣብነታዊ ጋዜጠኛን መምህር ኢዮ ኔሩ ይብላ ወ/ሮ ጽገ፡፡

ወ/ሮ ሙሉ ገ/ኪዳነ ዝተብሃላ በዓልቲ ዓዲ ኣርባዕተ ድማ፡ሰብኣየን ጀብሃ ዝቐተሉለን መጠን፡ንጉዳይ ኣርኣያ ክዝክራ መሪር ሓዘን ከም ዝሰምዐን ቐድሚ ክልተ ዓመት ኣብ ዝሓተትኩወን ግዜ ክፈልጥ ኢኪለ ኢዮ፡፡ብዉሕዱ ንደቓይቅ በኪየን፡ንብዓተን ክዛርይ ምርኣየይን ብሚሒር ከቢዱኒ ዮ፡፡ወደን ንክቐተል ዝተገብረ ምጽማድ ፈንጅን መቐተልቲ ኣርኣያን እቲ ኣብ ሕይወተን ዘይዝነን ቃንዛ ምኳኑ ጸውዮና ኢየን፡፡

ኣብ ግዜ ጎይለ ሥላሴ ሰብ ጭራ ዋጣ ዝነበሩ፡ሰብ ዕድመ ጸጋ ድማ፡ 'ኣርኣያ በላይ ከም ስሙ ኣርኣያ ኢዮ' ክብሉ የውግዑ ካ ኢዮም፡፡ንብዙሓት ብዛዕባ ምቕራጽን እስትድዮን ኣፍልጦ ይኹን ተመኽሮ ዘይነብርም፡ኣዝመርቲ ባዕሉ ተገዲሱ ይቐርጸም ምንባሩ ኤዘንትዉ ኢዮም፡፡ከም እኒ ገብረጻድቕ ወልደዮሐንስ፡፡ገብረጻድቕ ገብረሚካኤል፡፡ሓጎስ ወረሰ፡፡ገለ ደቂ ኣስረሰህይ፡፡ደቂ የሓንሳይ ወዘተ ተጠቐስቲ ኢዮም፡፡

ኮሆን፡ኣብ ሃገረ ካናዳ፡ኣብ መዳይ ሙዚቃን ድርሰት ሙዚቃን ኣብ ልዑል ብርኺ ደረጃ ዝተሰርዐ ኢዮ፡፡ኣብ 2011 ዓ.ም.ፈ. ኣብ ካናዳ እቲ ዝለዓለ ሸልማት ረኪቡ ኢዮ፡፡ኮሆን፡ግጥሚ ምግባምን ጽሑፋት ምጽሓፍን ኣብ 1950ታትን መጀመርታ 1960ታት ከም ሞያ ከም ዝሓዘ ማህደራት ታሪኹ ይሕብሩ ኢዮም፡፡

ሙዚቃዊ ሞይኡ ድማ ኣብ 1967 ዓ.ም.ፈ ጀመሮ፡፡ኣብን ኣደን ኮሆን ካብ ዝተፈላለዩ ድሕረባይታን ዓድን ኢዮም ኔሮም፡፡ከምቲ ኣደ ኣርኣያ ኣብ ሙዚቃ ዕሊ ዝነበራ፡ኣደ ከሆን፡ሳላ ኣብ ቤታ ከይና ትደርፍ ምንባራ ጽልዋ ክሓድሮ ዘይነጻቕ ግደ ገቢራ ኢዮ፡፡

ኣብዛ ዓመት እዚኣ ድማ ኣርኣያ በላይ ንማትኣ ከም ዝገደፋ ታሪኽ ይሕብር ኢዮ፡፡ግን ምስጢሩ ደፊሩ ዝነግረና ኣይተረኽበን ኣሎ፡፡ምኽኒዮቱ፡ “ማትኣ ናይ ጀብሃ ወይ ናይ ቃልሲ መሳርሒ ኢያ ኔራ...” ወይ ድማ “...ናይ ከተማ ጀብሃ...” ከም ዝነበረት ዝግለጽ ሓሳባትን ሓበሬታትን ምስ ተንብብ ወይ ትሰምዕ፡ንሱ፡ ነቲ ሓሳብ ክስማምዎን ክርዕምን ፈጸሙ ኣይሕሰብ ኢዮ፡፡

መምህር ኣስረሰ ተሰማ፡ነዚ ጉዳይ ጎሲዮም ኢዮም ሓሊፎም፡፡ንሶም ንባዕሎም፡ከም ኣበይ ወልደኣብ ወልደማሪያም፡ኣካታዒ ድሕረባይታን ፖለቲካዊ እምነት ዘለዎም ምኽኖም ብብዙሓት ይእመን ኢዮ፡፡ኣብነት፡ኣባላት ማትኣ ዝነበረ ስነ ጥበበኛ ጌታቸው ኣብዲ፡ ከም ማትኣ ኩስኪሳ ዘዕበዮቶ ኢትዮጵያዊ ገቢሮም ጽሒፎም ኣለዉ፡፡ግን ወሎ ዝተወልደ፡ትውልደ ኤርትራዊ ኢዮ፡፡ናቶም ድማ ከም ኣርኣያ በላይ ልኽዕ ብእንዳ ኣብኣምን ኣይኣምን ብተመሳሳሊ ዝውለዱ ክነሶም፡ነዚ ፈጸሞም ኣይጸሓፍዎን ኢዮም፡፡

ማትኣ፡ንቐልሲ ኣበራቢራን ኣሰሊፋን ኢያ ግን ንቐልሲ ጀብሃ ይኩን ሻዕብያ ዘይድግፉ ኤርትራውያን ከም ዚነበሩ እልቢ ዘይብሎም ተነበሩ፡፡እዚ ክግለጽ ክቶ ኣይሕሰብ ኢዮ ኔሩ፡፡ሕጅ ግን ግዜን ሓቅን ካብ ጉድጓድ ተቐሊጦን ይወጻ ምህላወን ዋግዋጎ ብርሃን ህሉው ባይታ ይምስኽር ኣሎ ኢዮ፡፡ እዚ ዝርዳኣካ ነገረ እኳ ተሃለወ፡ንምንታይ ንማትኣ ኣብ 1967 ዓ.ም.ፈ ገዲፎሚ ኔሮም ዝምልስ ወይ ዝጽሕፍ ሰብ ግን ኣይርከብን ኢዮ፡፡ተዘለሉ፡ ካብ ዝሕለፍ ብዙሕ ነጥብታት ሓደ ኢዮ፡፡

ጀብሃ፡ንምንታይ ኢያ ንኣርኣያ በላይ ቐቲላቶ እባ፡ ጀብሃ ኩነ ሻዕብያ ዋላ ንሰን ዝወለድኣን ወደባት፡ካብቲ ድሕረተን ኩነ ጸቢብነተን፡ኣንጻርናዮ ንዝበልካዮ ሰብ ብምቐታል ከም ስልትን መምርሕን ምጥቓምም ኢዩ።ግን ድማ፡ደም ንጹሃት ዋጋ ኣይህልዎንዶ ትብሉ።

ቅኣ፡	ጭፁ፡
ገሊኦም፡ ለባማት፡ ገሊኦም፡ ዐያሱ፡	
ገሊኦም፡ ቅጽላት፡ ገሊኦም፡ ዘረኽሱ፡	
ገሊኦም፡ ሕገ፡ ዚሕልው፡ ገሊኦም፡ ንሕገ፡ ዘፍርሱ፡	
ገሊኦም፡ ብሉያት፡ ገሊኦም፡ ዚሕደሱ፡	
ደማገጦቲ፡ ኣለወ፡ ይክሰሱ፡	
ደብኣሱ፡ ኣለወ፡ ይቃለሱ፡	
ገሊኦም፡ ንሐቂ፡ ኬንግሱ፡	
ገሊኦም፡ ድማ፡ ንሐሶት፡ ኬንግሱ፡	
ንሐቂ፡ ዝሐዘ፡ ድኡ፡ ንዳ፡ ሕራይ፡ ይሕሹ፡	
ሕሶት፡ ፈኮሹ፡ እዩ፡ ኣገ፡ ምጥራሱ።	

እቶም ቐንዲ ቐተልቲ ወይ ቐንጸልቲ ብከመይ ከ ሕይወቶም ሓሊፉ፡ ይሓልፍ ኣሎ። “ናይ ኢዶም ይረክቡ ኣለዉ።” ትብል ሓንቲ ካብቶም ኣንስቲ ፈዳይን ዝነበረት፡ወ/ሮ ኣብርሀት ኪዳነ ተኩነት።

ንኣርኣያ፡ንመሓሪ ምስግና ኩነ ንካልኣት ንጹሃት ሰባት ዝቐተሉ፡ ኣብ ምንታይ ደረጃ ይህሉ ትብሉ፡ኣብ ዕረፍቲዶ ወይስ ኣብ ክልበትበትን ዕንኪሊልን ትብሉ።